

Union des Villes
et Communes
de Wallonie asbl

**De heer Alexander De Croo
Eerste Minister
Wetstraat 16**

1000 BRUSSEL

Uw ref:

Onze ref: mda/od/wd/mib/cf/ks/ama/mla/elm

Bijlage(n):

Namen, 2 juni 2023

Mijnheer de Eerste Minister,

Betreft: overheidsopdrachten – afschaffing van de nazichttermijn voor de betaling

De Commissie voor de overheidsopdrachten is gevraagd geweest zich te buigen over een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 14 januari 2013 tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten. Het is immers de bedoeling de betalingsregels te wijzigen. Onze vertegenwoordiger en de andere vertegenwoordigers van de aanbestedende overheden hebben een aantal vormelijke en inhoudelijke opmerkingen geformuleerd. Onlangs hebben wij de definitieve tekst in handen gekregen. We gaan ervan uit dat deze voor uw beleidscel bestemd is en aan de werkgroep beleidscoördinatie voorgelegd wordt. We stellen vast dat er inhoudelijk niets veranderd is.

Het is de bedoeling de twee afzonderlijke termijnen – de ene voor nazicht en de andere voor betaling - af te schaffen en **voortaan één enkele termijn - de behandelingstermijn - aan te houden waarbinnen zowel het nazicht als de andere verificaties en de uitbetaling moeten gebeuren. Alles moet nu binnen 30 dagen gebeuren.**

Daarmee zou gevolg gegeven worden aan het arrest van 20 oktober 2022 van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ-EU) in zaak C-585/20. Volgens het Hof staan de Europese regels een nationale regelgeving in de weg die op een algemene manier in een betalingstermijn van maximaal 60 kalenderdagen voorziet voor alle handelstransacties tussen ondernemingen en overheidsinstanties, ook wanneer die termijn bestaat uit een eerste termijn van 30 dagen voor een procedure voor goedkeuring of de conformiteitsverificatie van de geleverde goederen of verrichte diensten, gevolgd door nog eens 30 dagen waarbinnen de overeengekomen prijs moet worden betaald.

UNION DES VILLES
ET COMMUNES DE
WALLONIE asbl

Rue de l'Etoile 14
B-5000 - NAMUR
Tél.: 081 240 611
E-mail:
commune@uvcw.be
<http://www.uvcw.be>

BRULOCALIS vzw
VERENIGING VAN DE
STAD EN GEMEENTEN
VAN HET BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK
GEWEST

Koningsstraat 168
B-1000 - BRUSSEL
Tel.: 02 238 51 40
E-mail:
welcome@brulocalis.brussels
<http://www.brulocalis.brussels>

VERENIGING VAN
VLAAMSE STEDEN EN
GEMEENTEN vzw

Bischoffsheimlaan 1-8
B-1000 - BRUSSEL
Tél.: 02 211 55 36
Fax: 02 211 56 00
E-mail: info@vvsq.be
<http://www.vvsq.be>

Nochtans bepaalt artikel 4, §§ 3 en 5, van Richtlijn 2011/7 betreffende bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties het volgende (door ons onderstreept):

“3. Bij handelstransacties waarbij de schuldenaar een overheidsinstantie is, zorgen de lidstaten ervoor dat: [...]

iv) indien de wet of de overeenkomst voorziet in een procedure voor aanvaarding of verificatie, waarbij de conformiteit van de goederen of de diensten met de overeenkomst moet worden vastgesteld, en indien de schuldenaar de factuur of het gelijkwaardige verzoek tot betaling ontvangt vóór of op de datum waarop de aanvaarding of verificatie plaatsvindt, 30 kalenderdagen na die datum; [...]

5. De lidstaten zorgen ervoor dat de duur van een procedure voor aanvaarding of verificatie als bedoeld in lid 3, onder a), iv), niet meer dan 30 kalenderdagen bedraagt vanaf de datum van ontvangst van de goederen of diensten, [...]”.

Voor het overige waren de conclusies van de advocaat-generaal duidelijk en strookten zij vooral met de richtlijn, zodat het HvJ-EU ze maar beter kon volgen.

Bij zo'n verrassend en - hopelijk - eenmalig arrest vroegen wij ons dan ook af of het wel opportuun was de Belgische regelgeving zo snel te wijzigen, zonder eerst af te wachten of deze jurisprudentie al dan niet bevestigd wordt.

Volgens het ontwerp van koninklijk besluit kan de aanbestedende overheid onder zeer strikte voorwaarden (vergelijkbaar met de gebruikelijke voorwaarden om van de algemene uitvoeringsregels te mogen afwijken) van de regel afwijken en die ene nazicht- en betalingstermijn verlengen: de opdrachtdocumenten moeten uitdrukkelijk een langere termijn voorschrijven; een dergelijke afwijking moet objectief gerechtvaardigd zijn op grond van de bijzondere aard of eigenschappen van de opdracht en moet, op straffe van nietigheid, formeel in het bijzonder bestek staan; die ene nazicht- en betalingstermijn mag niet langer dan 60 dagen zijn (wat neerkomt op de huidige regel, ontleend aan de voormelde Europese richtlijn); en die verlenging mag ten aanzien van de opdrachtnemer geen kennelijke onbillijkheid behelzen.

Op die manier zijn de regels voor overheidsopdrachten strenger dan die van de wet van 2 augustus 2002 betreffende de bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties, die van toepassing is op zowel ondernemingen als voor overheidsopdrachten waarop de algemene uitvoeringsregels niet van toepassing zijn. Dat is niet echt logisch, aangezien deze wet dezelfde richtlijn 2011/7/EG - correct! - omzet.

Bovendien is het ook een illusie te denken dat de interpretatie van de rechtspraak van het HvJ-EU en de aangekondigde wijziging van de algemene uitvoeringsvoorschriften de betalingen in de praktijk sneller zullen doen verlopen. Een aanbestedende overheid, zoals bv. een lokaal bestuur, die met overheidsgeld werkt, moet de nodige tijd kunnen nemen om na te gaan of de uitgevoerde werken of de bestelde leveringen of verrichte diensten in orde zijn (vaak moet bovendien een beroep worden gedaan op een externe dienstverlener, althans wat werken betreft). De bevoegde regelgevers hebben strikte regels ingevoerd inzake bevoegdheden en betalingsprocedures. Daarbij controleren de mandatarissen de administratie en controleert de financieel directeur/ontvanger de mandatarissen.

Mocht men het ontwerp van koninklijk besluit in zijn huidige vorm handhaven, dan zou dat voor de aanbestedende overheden, en zeker voor de lokale aanbestedende overheden, rampzalige gevolgen hebben. De verplichting om elke afwijking op grond van “de bijzondere aard of eigenschappen van de opdracht” te motiveren, kan immers aanleiding geven tot nieuwe geschillen. Ten tweede, aangezien de betalingstermijn (nu met de nazichttermijn inbegrepen) in de praktijk niet of nauwelijks korter kan zijn dan diegene die momenteel voorzien is, zou de achterstallige rente die aan de opdrachtnemers betaald moet worden (overigens zonder ingebrekestelling) de pan uit kunnen rijzen. De lokale aanbestedende overheden zouden hierdoor minder armslag hebben voor nieuwe uitgaven of investeringen via een overheidsopdracht. Uiteindelijk zullen de ondernemingen hier het meest van profiteren. Een goede belegging met de huidige rentevoet van 10,5%!

Er is evenwel een andere oplossing mogelijk, die spoort met de aangehaalde Europese richtlijn: zoals door bepaalde leden van de Commissie voor de overheidsopdrachten is voorgesteld, zouden de algemene uitvoeringsregels, als antwoord op het HvJ-EU, de aanbestedende overheden kunnen machtigen om in de opdrachtdocumenten te voorzien in een nazichttermijn van maximaal 30 dagen, voorafgaand aan de betalingstermijn van maximaal 30 dagen, zonder enig andere formaliteit, en dus zonder dat het gaat om een afwijking waarvoor een specifieke motivering moet worden gegeven.

Als u meer informatie wenst, aarzel dan niet om contact met ons op te nemen.

Hoogachtend,

Maxime DAYE
Voorzitter van
de Union des Villes et
Communes de Wallonie

Olivier DELEUZE
Voorzitter van Brulocalis
Vereniging van de stad en de
gemeenten van het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest

Wim DRIES
Voorzitter
van de Vereniging van
Vlaamse Steden
en Gemeenten

Mathieu Lambert, Conseiller expert, UVCW, tel.081 24 06 32, e-mail: mathieu.lambert@uvcw.be
Sacha Lefèvre, Adviseur, Brulocalis AVCB-VSGB, tel. 02 238 51 55, e-mail: sacha.lefevre@brulocalis.brussels
Assia Van Brandt, Stafmedewerker, VVSG, tel. 02 207 54 43, e-mail: assia.vanbrandt@vvsg.be.